

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunnan kokous 19, 1/2018

Pöytäkirja

Aika 28.2.2018 klo 12:30 – 15:30
Paikka Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI), Pasila

Jäsenet ja (varajäsenet)

Outi Vainio, puheenjohtaja, Helsingin yliopisto
(~~Eero Lehtonen~~, varapuheenjohtaja, Helsingin yliopisto)

Matti Poutanen, Turun yliopisto: tieteellinen tutkimus ja opetus
(~~Esa Hohtola~~, Oulun yliopisto)

Raimo Tuominen, Helsingin yliopisto: tieteellinen tutkimus ja opetus
(~~Petri Hyytiä~~, Helsingin yliopisto)

Kristiina Haasio, Orion Oyj: teollisuus
(~~Jukka Puoliväli~~, Charles River DRS Finland)

Ulla-Marjut Jaakkola, Turun yliopisto: eläinten hoito ja eläimille tehtävät toimenpiteet
(~~Iiris Kasanen~~, Incisor)

Hanna-Marja Voipio, Oulun yliopisto: eläinlääketieteellinen asiantuntemus
(~~Timo Soveri~~, Helsingin yliopisto)

Heidi Kivekäs, Animalia ry: vapaaehtoinen eläinsuojelutyö
(~~Kati Pulli~~, Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

Tuula Heinonen, Tampereen vaihtoehtomenetelmäkeskus FICAM: vaihtoehtoiset menetelmät
(~~Tiina Palomäki~~, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus)

Matti Viluksela, Itä-Suomen yliopisto: vaihtoehtoiset menetelmät
(~~Teija Oinonen~~, Orion Oyj)

Anna Valros, Helsingin yliopisto: eläinten hyvinvointia koskeva tutkimus
(~~Satu Mering~~, Itä-Suomen yliopisto)

Markku Oksanen, Turun yliopisto: eläinten pidon etiikka tai yhteiskuntatieteellinen tutkimus
(~~Birgitta Wahlberg~~, Åbo Akademi)

Tapani Parviainen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI
(~~Hanna Rintala~~, Itä-Suomen aluehallintovirasto)

Jarmo Wahlfors, Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tiina Pullola, Maa- ja metsätalousministeriö
(~~Susanna Ahlström~~, Maa- ja metsätalousministeriö MMM)

Satu Raussi, Eläinten hyvinvointikeskus
Tiina Kauppinen, Eläinten hyvinvointikeskus

Eila Kaliste, sihteeri, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI

Jakelu Neuvottelukunta, Eläinten hyvinvointikeskus

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2. Edellisen pöytäkirjan hyväksyminen

Pöytäkirja on ollut kommentoitavana. Hyväksyttiin.

3. Ministeriön terveiset

EU:n DIRECTORATE-GENERAL ENVIRONMENT: Note to the attention of National Contact Points – Directive 2010/63/EU on the protection of animals used for scientific purposes: aloite yleistajuisten tiivistelmien, niihin liitettyjen takautuva arviointi -tulosten, vuosittaisten käyttötilastojen sekä 5-vuotiskertomusten käsittelystä ja julkaisemisesta EU:n toimesta.

Aloite liittyy EU:n tavoitteeseen tehostaa tiedon keruuta ja julkaisemista sekä vähentää hallinnollista taakkaa ympäristöasioissa, johon myös direktiivi 2010/63/EU kuuluu. Jäsenvaltioilta on kysytty kantaa ehdotukseen ja Suomi on suhtautunut ehdotukseen positiivisesti. Asiaa käsitellään seuraavassa jäsenvaltioiden yhteyspisteiden kokouksessa.

4. 3R-periaatteen edistäminen

Koulutus

3R-työryhmä (Haasio, Heinonen, Tuominen, Viluksela, Voipio) suunnittelee 3R-koulutuksen sisältöä ja toteuttamistapaa. Vuonna 2018 toteutetaan koulutuksia:

- Solu- ja kudsmallit (*In vitro* models) -kurssi Tampereella 13.-22/27.3.2018,
- Eläimiä käyttävän tutkimuksen eettiset perusteet (5 tunnin koulutus videoyhteyksin Helsingissä toukokuussa) sekä
- *In silico* -kurssi syksyllä (1 päivän koulutus videoyhteyksin Kuopiossa ja Helsingissä)
- Geneettiset tautimallit sekä laji- ja kantavalinta syksyllä (5 tunnin koulutus videoyhteyksin Helsingissä).

Työryhmällä on tehtävänä suunnitella ministeriön vaihtoehtomenetelmien edistämiseen jakaman rahoituksen (100 000 euroa/vuosi, käyttö koulutukseen ja opetukseen vs. vaihtoehtomenetelmien kehittämiseen vuosien 2018-2020 aikana suhteessa 50-50 %, 70-30 %, 100-0 %).

3R-konsortio

Työryhmä on suunnitellut konsortion toimintaa: tämä kokoontuu 1-2 kertaa vuodessa ja toiminnasta vastaa pieni ydinryhmä. Vuonna 2018 kartoitetaan kiinnostusta ja tarvetta Suomessa toisaalta korvaamisen ja vähentämisen (replacement, reduction) ja toisaalta parantamisen ja korvaamisen (refinement, reduction) sekä selvitetään työpajoissa konsortion tarpeellisuutta ja toimintamallia. Tämän jälkeen järjestetään yhteinen 3R-työpaja.

Konsortion tehtävänä olisi alueen asiantuntemus, tiedon ja hyvien käytäntöjen jakaminen, koulutus, tiedon tuottaminen ja 3R-menetelmien edistäminen.

5. TOKES:n toiminta 2017-2018

TOKES:n toimintakausi päättyi 14.10.2018. Loppukauden toiminnaksi suunniteltiin edellisessä kokouksessa:

- 3R-työryhmä aloittaa 3R-konsortion sekä ministeriön toivoman koulutuksen ja tiedottamisen suunnittelun vielä tämän vuoden aikana. **Tilanne:** Aloitus 28.2.2018.

- TOKES:n ja ministeriön yhteinen tiedote syksyllä 2017: millä tavalla tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelu on järjestetty sekä tietoa direktiivin 2010/63/EU uudelleen tarkastelusta, josta komission on annettava raportti 10.11.2017. Mahdollisesti saadaan tietoa myös komission 2016 toteuttamien kyselyiden tuloksista Suomen osalta. Tekstin valmistelevat Tiina Pullola, Eila Kaliste, Outi Vainio ja Eero Lehtonen ja se annetaan muille jäsenille kommentoitavaksi.

Tilanne: Laki eläinten hyvinvoinnista oli lausuttavana 28.2.2018 saakka. Komission raportit direktiivin tarkastelusta tulleet. Maakohtaisia tuloksia ei saada. Viestintä kevään 2018 aikana suunnitellun mukaisesti tältä pohjalta.

- TOKES pyytää valvoilta viranomaisilta kannanottoa eläinkokeettomien menetelmien hyväksymisestä lakisääteisissä turvallisuustutkimuksissa. Kyselyä ovat valmistelleet Tuula Heinonen, Tiina Palomäki ja Eila Kaliste. **Tilanne:** kysely lähti 2.3.2018 ja vastaukset pyydetty 6.4.2018 mennessä.
- Yhteistyöpäivä toimijoiden hyvinvointiryhmien kanssa 6.6.2018. **Tilanne:** suunnittelu aloitetaan (Eila Kaliste pyytäen muutaman muun mukaan) ja ohjelmaesitys kokoukseen 8.5.2018.
- TOKES-tiedote/blogi/haastattelu tai vastaava 2018 eläinten viikon aikana. Eläinten hyvinvointikeskus auttaa teeman ideoimisessa ja toteuttamisessa. Teemaa ja toteuttamista pohditaan kesän jälkeen, ja hyvinvointikeskukselta toivotaan ideoita. **Tilanne:** ei ajankohtainen.
- TOKES-verkkosivujen suunnittelu, joita myös 3R-konsortio voisi hyödyntää. Todettiin sivuston luontevaksi paikalla hankelupalautakunnan sivuston yhteydessä. Ministeriön jakama rahoitus on tarkoitettu myös tiedottamiseen. Hallintouudistusten toteutumiseen liittyy viranomaistoiminnan siirtyminen Ruokavirastoon, joka vaikuttaa sivuston tekniseen toteuttamiseen. **Tilanne:** aloittamatta.

6. Muut asiat

Opetushallitus uudistaa eläinhoidon ammattitutkinnon perusteet, mukaan lukien koe-eläinhoidajien erikoisammattitutkinto. Työryhmä on aloittamassa, joka tuottaa luonnoksen lausuntokierrokselle kesään mennessä. TOKES:lla ei ole tässä vaiheessa kommentoitavaa.

7. Tiedoksi

- Tapani Parviainen kertoi vuoden 2017 valvonnan tuloksista: annettujen huomautusten määrä on puolittunut siitä, kun nykyinen lainsäädäntö tuli voimaan 2013. Täysin kunnossa olevien toimijoiden määrä on lisääntynyt.
- Scand-LAS -kokous (Scandinavian Society for Laboratory Animal Science) järjestetään Norjassa huhtikuussa. Hanna- Marja Voipio esittelee kokouksessa Suomen 3R-konsortiota. 3R-työryhmän jäsenet tuottavat esityksestä abstraktin.
- Ulla-Marjut Jaakkola jää pois aktiivipalveluksesta eläköitymisen vuoksi. FinLAS (Suomen koe-eläintieteen yhdistys) järjestää Turussa seminaarin 18.5.2018 Ulla-Marjutin kunniaksi, teemana Tiede ja tunteet.
- EMA (European Medicines Agency) on [julkaissut raportin](#) 'Joint CVMP/CHMP Working group on the Application of the 3Rs in Regulatory Testing of Medical Products. Biennial report 2016/2017. A European Chemical Agency (ECHA) report on the current status of regulatory acceptability of non-animal approaches ([published in November 2017](#)).

8. Seuraavat kokoukset

8.5.2018 klo 12.30 – 15.30

TOKES - Hyvinvointiryhmät 6.6.2018 koko päivä

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päättää kokouksen klo 15.20.